

A close-up, high-resolution portrait of actor Torben Betts. He is looking slightly off-camera to the right with a serious, contemplative expression. His face is the central focus, showing his eyes, nose, and a well-groomed beard and mustache. The lighting is soft and directional, coming from the left, which highlights the texture of his skin and the details of his facial hair. The background is a plain, light-colored surface, ensuring the subject remains the primary focus.

arēna
komorní scéna

torben betts

kočka v oreganu

**nějak
se to
někde
strašně zvirtlo**

torben betts

kočka v oreganu

premiéra – sobota 11. ledna 2020

překlad: Michal Zahálka

režie: Petr Svojtka

dramaturgie: Tomáš Vůjtek

scéna a kostýmy: Michal Syrový

hudba: Vladimír Nejedlý

inspice: Petr Pěnkava

text sleduje: Kamila Holaňová

osoby a obsazení

Emily
Petra Kocmanová j.h.

Oliver
Michal Čapka

Dawn
Tereza Cisovská

Alan
Josef Kaluža

Torben Betts (10. 2. 1968 ve Stamforddu, hrabství Lincolnshire) je uznávaným anglickým dramatikem a scénáristou. Původně se věnoval studiu herectví (i když je pravda, že nejdříve navštěvoval na Liverpoolské univerzitě kurz angličtiny a anglické literatury), ale později se rozhodl, že se stane dramatikem. Z velké části ho k této změně názoru přivedla skutečnost, že neměl vlastního agenta, bez něhož se v Británii herec prosadí jen stěží. Jeho herecké vzdělání mu však při dramatické tvorbě přichází víc než vhod, což je patrné i z jeho her, které jsou herecky velmi vděčné. Významným mezníkem v jeho kariéře byl rok 1999, kdy ho přední anglický dramatik Alan Ayckbourn pozval jako rezidenčního autora do Stephen Joseph Theatre ve Scarborough.

Ačkoli bývá kritiky často označován za Ayckbournova následovníka, sám se proti tomu takto vymezuje: „Lidé si myslí, že jsem Ayckbournův levoboček, ale mé hry jsou temnější.“ Betts skutečně není žádný klon, je to originál každým coulem, což dokáže podávat i s originálním humorem. Jeho křestní jméno je velmi běžné v Dánsku, což je dáno tím, že jej dostal po dánském tenistovi Torbenu Ulrichovi, kterému jeho matka oddaně fandila. V Británii však nijak běžné není. „Když jsem před devíti lety přebíral Cenu skotské kritiky za nejlepší hru, všichni si mysleli, že jsem host z Dánska nebo Norska, protože jsem vysoký blondák a mám tohle směšné jméno,“ dodává ke své fyziognomii.

Ke svému rozhodnutí stát se dramatikem a opustit hereckou kariéru se vyjadřuje velmi otevřeně: „Když jsem začal psát, hrál jsem na londýnské nezávislé scéně v podstatě samé

1. dějství

ALAN - JOSEF KALUŽA

2. dějství

3. dějství

1. dějství

2. dějství

3. dějství

štěky a došlo mi, že mi mnohem víc vyhovuje souvislá soustředěná práce, místo neustálého pobíhání od divadla k divadlu a shánění rolí. Rozhodnutí opustit herectví vlastně nebylo nijak složité, když vezmu v potaz, že opouštím něco, co mě nikdy nevívalo s otevřenou náručí.“ Ačkoli lze jen stěží tvrdit, že kariéra dramatika je tou jednodušší cestou, pravdou je, že Betts zažil hvězdný start, když si jeho prvotinu *A Listening Heaven* vybralo do svého repertoáru divadlo Stephen Joseph Theatre a zároveň mu nabídlo šestiměsíční autorský rezidenční pobyt.

Na svůj rezidenční pobyt vzpomíná Betts pouze v dobrém: „Nikdy jsem se neučil, jak mám psát, takže pozvání od Alana Ayckbournu mi dost zvedlo sebevědomí. To bylo poprvé, co jsem si řekl, že jsem možná dramatik. Práce s Alanem bylo jediné vedení, které jsem kdy měl. Dával mi velmi dobré ručně psané poznámky ke strukturování hry.“ Protože Ayckbourn i Betts popisují stejně tragikomický svět problematických vztahů a úzkosti britské střední třídy i jejích temných tajemství, bývá Betts se svým bývalým mentorem často srovnáván, což mu nepřijde jako příliš šťastné. Svůj pohled na věc takto konkretizuje: „Alan mě určitě ovlivnil, ale nikdy jsme neměli žádná sezení, na kterých by mě učil, jak psát hry. Jednu dobu si kvůli mému rezidenčnímu pobytu u něj lidé mysleli, že musím být Alanův levoboček nebo tak něco. Ale myslím, že mé hry jsou obecně temnější a melancholičtější než ty jeho. Věřím, že melancholie je pro nás prospěšná.“

Nicméně toto srovnávání Betts ještě podpořil, když se stejně jako Ayckbourn přestěhoval z Londýna na sever, aby s rodinou lépe vyšel s penězi. Sám pak k problémům s financemi, které mají britští dramatici, dodává: „Jednou z výhod psaní je, že psát můžete kdekoliv. Odstěhování z Londýna mi umožnilo nastavit si při psaní své vlastní podmínky a žít poměrně klidný, méně stresující život. Život dramatika má k pohodlí dost daleko, pokud zrovna nejste takový šťastlivec, kterému se podařilo dobýt West End.“

Vzestup, jakým se Betts dostával do povědomí britské divadelní veřejnosti, se dá nejlépe označit jako pomalý, ale vytrvalý. Pomohl mu nejen Ayckbournův patronát, ale i režisér Sam Walters, který v Orange Tree Theatre uvedl v premiéře čtyři Bettsovy hry. A právě jednou z nich byla komedie *Invincible* (která je u nás uváděna pod názvem *Kočka v oreganu*), jejíž premiéra proběhla v březnu 2014. Zájem o hru byl tak velký, že se záhy přesunula na West End do St. James Theatre. Kritika nešetřila chválou a Betts se stal novou nadějí britské dramatiky, ale i miláčkem publika. Hra byla vychvalována do nebes jako „nádherně vytríbená mnohvrstevnatá komedie, která provokuje k myšlení a zároveň je neuvěřitelně zábavná“, či jako „místy docela temný, neskutečně zábavný a výborně ze života odpozorovaný kvartet“, ale i jako „bolavá současná tragikomedie, maskovaná jako klasická bulvární komedie, v níž se její autor úspěšně trefuje do třídních rozdílů a rozdělení britské společnosti na bohatý jih a chudý sever.“

OLIVER - MICHAL ČAPKA

1. dějství

2. dějství

3. dějství

A photograph of actor Torben Betts leaning on a black metal railing. He is wearing a dark, quilted jacket and looking directly at the camera with a serious expression. The background shows a brick building with a window.

**Stručné interview
aneb Torben Betts
ve zkratce.**

Jaká byla vaše první mimodivadelní práce?

Dobrovolník v domě pro bezdomovce ve Vauxhall.

Jaká byla vaše první profesionální divadelní práce?

Herec ve výchovném představení Canterburyburských povídek.

Co byste si přál, aby vám někdo řekl, když jste začínal?

Věř si, máš na to.

Kdo vás nejvíc ovlivnil?

Alan Ayckbourn, Monty Python, Shakespeare.

Kdybyste se nestal hercem a dramatikem, čím byste byl?

Velmi nešťastným učitelem.

Máte nějakou divadelní pověru?

Ne.

1. dějství

DAWN - TEREZA CISOVSKÁ

2. dějství

3. dějství

fotky ze zkoušek

KOMORNÍ SCÉNA ARÉNA, příspěvková organizace,
28. října 2, 701 85 Moravská Ostrava,
e-mail: info@divadloarena.cz

ZMĚNA PROGRAMU VYHRAZENA. PROSÍME CHOĎTE VČAS,
po zahájení představení není možný přístup do hlediště.

Autorská práva k dramatickému textu zastupuje Aura-Pont, s. r. o.,
Veslařský ostrov 62, 147 00 Praha 4.

Divadelní inscenace realizujeme za finanční podpory Moravskoslezského kraje
a Ministerstva kultury České republiky.

Činnost Komorní scény Aréna, příspěvkové organizace statutárního města Ostrava,
je financována z rozpočtu města Ostravy.

... u nás jste v dobré společnosti.

www.divadloarena.cz

OSTRAVA!!!

MINISTERSTVO
KULTURY

Moravskoslezský
kraj

Full HD tisk
printo

FATHER'S
COFFEE ROASTERY